

Секція 4. Міжнародні інтеграційні процеси в умовах цифрової трансформації бізнесу-науки-освіти-влади

T.Kowalewski, dr (PhD in the humanities in the field of sociology),
Państwowa Wyższa Szkoła Informatyki i Przedsiębiorczości w Łomży

UNIWERSYTET TRZECIEJ GENERACJI W GOSPODARCE CYFROWEJ PODSTAWĄ ROZWOJU EKONOMII SPOŁECZNEJ

Wprowadzenie

Uniwersytet jest instytucją służącą społeczeństwu. Jest on miejscem, które przyczyniło się do rozwoju cywilizacyjno-kulturowego i naukowego w średniowiecznej Europie. Po upływie prawie tysiąca lat w dalszym ciągu ta misja uniwersytetu jest aktualna. Jest to misja, która stawia nam wszystkim ogromne zadanie. Od 1088 roku to zadanie jako pierwszy podjął Uniwersytet Boloński. Reformy stają się potrzebne w obecnym czasie, w celu dokonania maksymalizacji wpływu zmian strukturalnych na programy kształcenia. Tego typu działania mogą przyczynić się do wprowadzenia w Europie koniecznych innowacyjnych procesów dydaktycznych. Jego celem jest tworzenie nowej wiedzy (działalność badawcza) i jej przekazywanie (działalność dydaktyczna). Są to procesy wypracowane w wyniku wieloletniej kultury, wykształconej w ośrodkach akademickich, mające głęboki oraz permanentny charakter. Obecnie jesteśmy świadkami kolejnej zmiany, będącej wynikiem zachodzenia procesów globalizacyjnych - uniwersytety stają się ośrodkami kreującymi zachowania przedsiębiorcze i również same starają się działać w tym duchu. Wyzwania, jakie niesie ze sobą XXI wiek i dynamicznie rozwijająca się gospodarka cyfrowa (rewolucja mechatroniczna) mogą być mechanizmem napędowym rozwoju ekonomii społecznej.

Teza: Konieczność zmiany paradygmatu kształcenia

Ekonomia społeczna jest działalnością nakierowaną przede wszystkim na cele społeczne a osiągnięte w ten sposób zyski są ponownie wykorzystywane przez wspólnotę lokalną, która myśląc lokalnie działa globalnie. Współczesny model kształcenia uniwersyteckiego ulega zmianie, aby w większym stopniu kształcenie miało charakter praktyczny nie pozbawiany umiejętności abstrakcyjnego myślenia w celu wytworzenia postaw przedsiębiorczych. Świat nauki potrzebuje zbliżenia się do kreatywnego społeczeństwa i praktyki biznesowej. Zaczynamy coraz częściej mówić o: uniwersytecie przedsiębiorczym, III generacji, kreatywnym, proaktywnym, innowacyjnym. Jednocześnie proces akademickiej transformacji jest bardzo trudny ze względu na tradycje, reguły zarządzania oraz mechanizmy powiązań wewnętrznych i zewnętrznych. Nawet większe finanse nie zawsze potrafią zapewnić lepszą edukację. W odniesieniu do amerykańskiego szkolnictwa wyższego stwierdzenie „iż więcej pieniędzy zapewnia lepszą edukację jest [...] jawnym kłamstwem [Sowell, 1996, s. 34]. Według T. Sowell „więcej pieniędzy nie będzie nigdy oznaczać więcej nauczania tak długo, jak pieniądze służą głównie finansowaniu badań, kosztem ograniczania pracy dydaktycznej” [Sowell, 1996, s. 35]. Jednak nie tylko pieniądze skierowane na badania odciągają profesorów od pracy dydaktycznej. Amerykańscy nauczyciele akademicki w przeważającej większości twierdzą, że ciężko jest dostać zatrudnienie na uczelni bez posiadania odpowiednich publikacji. Natomiast odpowiednie publikacje bez odpowiedniego środowiska akademickiego są trudne do wykonania i wykazania się nimi.

Obecnie europejskie szkolnictwo wyższe powinno brać przykład nie tylko z USA, ale i z szybko rozwijającej się Azji, w której wiele krajów stworzyło swoje wizje rozwoju. Przykładem kraju, który ma taką wizję, jest Singapur, która nazywa się „Inteligentny naród 2015 (IN 2015)” [Masterplan..., (http)]. Celem jest przekształcenie Singapuru w globalne państwo-miasto, które ma stać się globalnym wzorcem syntezy technologii, infrastruktury, przedsiębiorczości i kapitału ludzkiego. Z jednej strony strukturalne, kulturowe, ekonomiczne, jak i polityczne przeszkody utrudniają rozwój szkolnictwa wyższego w Europie i tym samym ciągle zwiększa deficyt finansowy szkolnictwa wyższego. Władze publiczne uzależniają finansowanie uniwersyteckich badań naukowych od coraz bardziej rygorystycznych warunków.

Zarówno decydecenci różnych szczebli władzy, jak i pewna milcząca większość nauczycieli czy studentów nie była w stanie dostrzec nadchodzących zagrożeń w edukacji. Powstawanie nowych modeli uniwersytetu było możliwe dzięki ewolucji uniwersytetu poprzez następujące fazy [Wissema, 2005, s. 22]:

- uniwersytet średniowieczny (do 1700)
- uniwersytet pierwszej generacji
- pierwszy okres przejściowy (1450–1850)
- uniwersytet humboldtowski (1850–1950)
- uniwersytet drugiej generacji
- drugi okres (1950–2050)
- uniwersytet III generacji (od 2000)

Uniwersytet III generacji jest związany z problematyką przedsiębiorczości i innowacyjności, którego twórcą jest J.G. Wissema. Idea Uniwersytetu III Generacji jako tzw. uniwersytetu przedsiębiorczego, ustalającego nowy typ relacji pomiędzy nim a otoczeniem zewnętrznym, aktualna jest zwłaszcza w przypadku szkół wyższych technicznych, medycznych i zawodowych. Uniwersytet III generacji jest innowacyjnym połączeniem kapitału intelektualnego z potrzebami rynkowymi występującymi w społeczeństwie wiedzy [Kowalewski, Popławski, 2009, s. 137–151]. Opiera się w swojej działalności na technostarterach, definiowanych jako przedsiębiorcy ponoszący ryzyko bycia innowatorami, którzy są entuzjastycznie nastawieni do technicznych rozwiązań i nowoczesnych technologii oraz chętnie podejmujący nowe wyzwania polegające na tworzeniu wynalazków i ich wdrażaniu do procesu produkcji [Wissema, 2005, s. 10]. Technostarterzy stają się także zaczynem sprawnie funkcjonującej ekonomii społecznej.

Konkluzja: Ekonomia społeczna działalnością społecznie użyteczną

Cel socjalny lub społeczny jest racją bytu działalności komercyjnej, która często charakteryzuje się wysokim poziomem innowacyjności społecznie użytecznej. Ekonomia społeczna to działalność oparta na produkcji i sprzedaży wytwarzanych dóbr (towarów i usług), która charakteryzuje się niezależnością funkcjonowania względem administracji publicznej i przedsiębiorstw prywatnych, aby bez zbędnych ograniczeń podejmować ryzyko związane z prowadzeniem działalności gospodarczej w celu zatrudniania osób uprzednio niezaradnych. Osiągnięte zyski są dystrybuowane wśród społeczności lokalnej. Podmiotami ekonomii społecznej są osoby przedsiębiorcze, które tworzą organizacje pozarządowe: fundacje, stowarzyszenia, związki stowarzyszeń, organizacje samorządu gospodarczego i zawodowego, organizacje lub instytucje społeczne kościoła lub związku wyznaniowego, czy przedstawicielstwa organizacji zagranicznej; zakłady aktywności zawodowej; spółdzielnie; centra integracji społecznej i inne

Dobre praktyki z perspektywy lokalnej (powiat łomżyński)

Powiat łomżyński położony jest w zachodniej części województwa podlaskiego. Leży w granicach Zielonych Płuc Polski i obejmuje tereny o niewielkim stopniu zanieczyszczenia, bardzo atrakcyjne pod względem przyrodniczym i krajobrazowym. Około 26% powierzchni powiatu stanowią obszary unikalnej przyrody objęte różnymi formami ochrony prawnej. Ekonomię społeczną tworzą przedsiębiorczy ludzie częstokroć przy wsparciu akademickich technostarterów, którzy angażują się w nietypowe przedsięwzięcia w nieodkrytych dotychczas niszach życia społeczno- gospodarczego. W przeciągu ostatniej dekady w społeczności, w której autor tego opracowania żyje i pracuje jest wiele. A oto niektóre z nich:

- Ośrodek Wsparcia Spółdzielczości Socjalnej – partner rozwoju lokalnej przedsiębiorczości” w ramach Programu Wspierania Rozwoju Spółdzielczości Socjalnej ze środków Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej. Całkowita wartość projektu 88.750,00. W ramach projektu zorganizowane zostały szkolenia: - doradztwo prawne- doradztwo finansowo – księgowo z zakresu utworzenia spółdzielczości socjalnej dla 21 Beneficjentów

- „Bliżej ludzi, bliżej pracy – wsparcie dla utworzenia zakładu aktywności zawodowej” jest typem projektu wspierającego tworzenie podmiotu integracji społecznej i zawodowej w postaci ZAZ-u (Zakład Aktywności Zawodowej). Stanowi jeden z etapów tworzenia ZAZ. Wartość projektu 956.224,00 zł.

- „Spółdzielnia socjalna – moja własna szansa na pracę”. Celem projektu było przygotowanie 30 osobowej grupy do samodzielnego działania na rynku pracy w szczególności do założenia spółdzielni socjalnej przez 15 osób. Wartość projektu: 858.240,00 zł.
- Spółdzielnia ALEXIS. Przedmiot działalności: produkcja gotowych produktów tekstylnych. Kwota dofinansowania początkowego 66.000 zł
- Spółdzielnia INFO CARD. Rodzaj wykonywanej działalności: Call Center, Obsługa Infolinii, help Desk i akcji wchodzących dla banku BPS S.A. i IT CARD. Kwota dofinansowania: 173.700 jednorazowa dotacja inwestycyjna oraz 54.000 wsparcie pomostowe
- Powstanie Ośrodka Wsparcia Ekonomii Społecznej w Łomży, którego celem jest wzmocnienie roli ekonomii społecznej w rozwoju społeczno-gospodarczym województwa podlaskiego. Jest to priorytet inwestycyjny 9.5 - Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwienia dostępu do zatrudnienia.

Literatura:

1. Kowalewski T, Popławski T., 2009, Między tradycją a nowoczesnością. Wyłanianie się kapitału intelektualnego w uniwersytecie III generacji [w:] Kapitał intelektualny i jego ochrona pod red. E. Okoń-Horodyńskiej, R. Wisły, Instytut Wiedzy i Innowacji, Warszawa
2. Masterplan iN2015, <http://www.ida.gov.sg> z dnia 30.10.2020
3. Sowell T., 1996, Amerykańskie szkolnictwo od wewnątrz, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Pedagogicznej, Rzeszów
4. Wissema J.G., 2005, Technostarterzy, dlaczego i jak? <https://www.parp.gov.pl/files/74/81/105/technostarterzy.pdf> z dnia 20.09.2020